

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจเป็นเรื่องที่เกี่ยวพันกับชีวิตของทุกคนในสังคมและเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ถ้าเศรษฐกิจของประเทศดีก็จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ประชาชนในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไม่มีปัญหา ประชาชนสามารถสร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ประเทศชาติได้ ในทางตรงกันข้าม ถ้าเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ ประชาชนในประเทศย่อมมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี เช่น สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง เนื่องจากการบริโภคอาหารไม่ถูกส่วน หรือมีอาหารไม่พอรับประทานเพราะขาดอำนาจซื้อ ประชาชนขาดรายได้ ไม่มีอาชีพ มีปัญหาหนี้สิน ผู้ผลิตสินค้าและบริการต้องประสบปัญหาการขาดทุนทำให้จำเป็นต้องลดอัตราการผลิต พนักงานออก ส่งผลกระทบต่อสถานะของประชาชนโดยทั่วไป

ประเทศไทยประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจตกต่ำ มาตั้งแต่ประมาณปลายปี พ.ศ. 2539 ปัญหาดังกล่าวเริ่มส่งผลให้เห็นอย่างชัดเจนในปี พ.ศ. 2540 และมาถึงจุดที่เป็นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ หรือภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างมากในขณะนี้ โดยได้รับผลกระทบจากการที่ประเทศไทยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ในช่วง 1-2 ปี ที่ผ่านมามีประเทศไทยยังประสบกับปัญหาการถูกโจมตีค่าเงินบาท ทำให้รัฐบาลต้องเสียเงินทุนสำรองเป็นจำนวนมากเพื่อป้องกันค่าเงินบาท ประกอบกับการจัดเก็บภาษีของรัฐบาลไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทำให้ประสบกับปัญหาการขาดดุลเป็นเงินจำนวนมาก ส่งผลให้รัฐบาลจำเป็นต้องประกาศปิดบริษัทเงินทุนที่มีปัญหาหนี้เสียจำนวน 58 แห่ง และใช้อัตราค่าเงินบาทลอยตัวในวันที่ 2 กรกฎาคม 2541 แต่ก็ยังไม่สามารถฟื้นฟูเศรษฐกิจได้ จนในที่สุดการปรับลดงบประมาณ การเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่มจาก ร้อยละ 7 เป็น ร้อยละ 10 และห้ามรัฐบาลเข้าควบคุมราคาสินค้าและช่วยเหลือธุรกิจต่าง ๆ (บัณฑิต และคณะ, 2540)

ปัจจุบันเศรษฐกิจไทยเข้าสู่ภาวะถดถอยรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากสถานการณ์เศรษฐกิจในภูมิภาคมีที่ท่าเสื่อมถอย สิ่งเหล่านี้ซ้ำเติมให้การฟื้นฟูเศรษฐกิจและการแก้ไขปัญหาการเงินของไทยประสบความยุ่งยากและต้องใช้เวลานานขึ้น ปัญหาการขาดสภาพคล่องยังคงเป็นปัญหาหลักของเศรษฐกิจไทยในปี 2541 ถึงแม้ว่าจะมีเงินกู้ภาครัฐบาลไหลเข้าสู่ระบบการเงินมากขึ้นก็ตาม ฝ่ายวิจัย ธนาคารกรุงเทพ ประเมินว่าเศรษฐกิจปี 2541 จะหดตัวร้อยละ 8.5 ในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2541 จำนวนคนงานที่ถูกเลิกจ้างมีถึง 18,553 คน หรือ 3.7 เท่าของปี

2539 สำนักงานสถิติแห่งชาติ คาดว่า จำนวนคนว่างงานในปี 2541 จะสูงถึง 2.8 ล้านคน หรือร้อยละ 8.5 ของกำลังแรงงาน (ฝ่ายวิจัย ธนาคารกรุงเทพ, 2541)

จากการที่จำนวนคนว่างงานเพิ่มขึ้นและมีการลดเงินเดือน ลดหรือตัดเงินโบนัสของ พนักงานในหลายธุรกิจ รวมทั้งราคาสินค้าปรับตัวสูงขึ้น ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน เป็นอย่างมาก ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจมีแนวโน้มที่จะไม่ดีขึ้นในอนาคต จากสถานการณ์ บีบคั้นดังกล่าวย่อมมีผลต่อภาวะจิตใจของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้เกิด ความเครียด ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญทางสุขภาพจิต ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจภาวะ สุขภาพจิตของประชาชนในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยประชาชน ทั่วไป จำนวน 410 ราย และกลุ่มธุรกิจจำนวน 610 ราย โดยสุ่มจากสมุดโทรศัพท์ทุกเขตใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และจากรายชื่อผู้ประกอบการและลูกจ้างของบริษัทการเงินที่มี ปัญหาด้านประกอบการ จำนวน 58 แห่ง ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนทั่วไปประสบปัญหา ทางด้านการเงินจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจร้อยละ 74.9 มีความเครียดสูง 39.5 และมีความคิดฆ่าตัวตายร้อยละ 4.6 ในกลุ่มธุรกิจประสบปัญหาทางการเงินจากภาวะทางเศรษฐกิจ ร้อยละ 69.2 มีความเครียดสูงร้อยละ 36.2 และมีความคิดฆ่าตัวตายร้อยละ 2.1 (บัณฑิต ศรไพศาล และคณะ, 2540) นอกจากนี้ รายงานข่าวจากศูนย์วิจัยกสิกรไทยเปิดเผยผลสำรวจ “คนกรุงยุคไอเอ็มเอฟ” พบว่า คนกรุงเทพกลัวตกงานมากที่สุด โดยเก็บข้อมูลจากคนกรุงเทพฯ จำนวน 1,002 ราย ระหว่างวันที่ 23-29 กรกฎาคม 2541 ในหัวข้อว่า “คนกรุงยุคไอเอ็มเอฟ กลัวอะไรมากที่สุด” ผลสำรวจสรุปว่า คนกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 60.7 มีความกลัวเกี่ยวกับ ปัญหาปากท้องและเศรษฐกิจโดยตรง ซึ่งในจำนวนนั้นร้อยละ 37.1 กลัวการตกงาน หรือหา งานทำไม่ได้มากที่สุด อีกร้อยละ 23.6 กลัวภาวะเศรษฐกิจจะตกต่ำไปกว่านี้อีก จากผลของ สถานการณ์ดังกล่าว ได้สร้างความเครียดให้กับกลุ่มแม่บ้าน กล่าวคือ แม่บ้านมีความหวาดกลัว ว่า ภาวะเศรษฐกิจอันเลวร้ายเช่นนี้จะส่งผลให้ชีวิตคู่ล้มเหลวถึงร้อยละ 44.3 (กรุงเทพธุรกิจ, 2541) ดังนั้นทุกคนจึงต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่รอดได้ในสังคม ซึ่งก่อให้เกิด ความเครียดขึ้นได้ เมื่อประชาชนส่วนใหญ่ในกรุงเทพฯ มีความเครียดเกิดขึ้น ทำให้ครอบครัวที่ มีลูกหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาได้รับผลกระทบโดยตรง เนื่องจากต้องมีค่าใช้จ่ายในเรื่องการ เรียนของลูกหลาน ซึ่ง ดร. วิเชียร เกตุสิงห์ รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาใน ผู้ปกครองและครูพบว่า ร้อยละ 86 ของผู้ปกครองได้รับผลกระทบของภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ที่มีผลต่อค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของบุตรหลานในปกครอง (ข่าวสด, 2 ตุลาคม 2540)

ปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลกระทบมิใช่เพียงเฉพาะผู้ปกครองเท่านั้นที่มี ความเครียด แต่อาจจะส่งผลกระทบไปถึงบุคคลหรือสมาชิกภายในครอบครัวอีกด้วย รวมทั้ง สุขภาพของบุตรหลานซึ่งเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้ปกครองมากที่สุด โดยเฉพาะในวัยรุ่น ซึ่งส่วนใหญ่

กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา และเป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุดของชีวิตก็ว่าได้ โดยเป็นวัยที่เชื่อมต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ระยะเวลานี้เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตอยู่ไม่น้อยทีเดียว เพราะเหตุว่าวัยนี้ต้องประสบความยุ่งยาก มีปัญหาต่าง ๆ มากมาย และมีความลำบากในการปรับตัว จึงมีผู้กล่าวว่า วัยนี้เป็น “วัยวิกฤต” (สุชา จันทน์อม, 2536) ซึ่งสอดคล้องกับ จิราภรณ์ เอมเอี่ยม (2536) ที่กล่าวว่านักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น อายุระหว่าง 13-19 ปี มีโอกาสที่จะประสบกับความเครียดด้วยสาเหตุหลายประการ ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นกำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เป็นช่วงชีวิตที่อยู่ในวัยซึ่งปรับตัวยาก และมีปัญหามาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จารุวรรณ ตั้งศิริมงคล (2529) ที่ศึกษาสุขภาพจิตและการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนประสบปัญหาด้านอนาคต อาชีพ และการศึกษา ซึ่งเฮอร์ล็อก (Hurlock, 1964 : 3 อ้างถึงใน นลินี ธรรมอำนาจ, 2541) ได้กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อเป็นวัยแห่งการปรับตัว เป็นวัยแห่งปัญหาและเป็นวัยแห่งความเครียดมากในหลายเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเรียน วัยนี้จะมี ความเครียดมากเพราะต้องเรียนหนักเป็นพิเศษ เพื่อที่จะเตรียมตัวสอบแข่งขันเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงระบบการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้ในภาวะปัจจุบันที่ทุกฝ่ายกำลังเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอยู่ในขณะนี้ อาจมีผลต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งโดยปกติมีความเครียดในเรื่องการเรียนและการสอบเข้ามหาวิทยาลัยอยู่แล้วนั้น เพราะการที่บุคคลต้องรับผิดชอบสิ่งต่างๆ ในเวลาเดียวกันย่อมมีอิทธิพลต่อร่างกายและจิตใจให้เกิดความเครียดได้ (ชินโอสถ หักป่าเรอ, 2531) วัยรุ่นจึงอาจได้รับการบีบคั้นจิตใจให้เกิดความเครียดมากยิ่งขึ้นได้

ชิวรัตน์ นิตเนตร (2526) ได้ศึกษาสภาพจิต-สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยในสถานศึกษาต่าง ๆ มีลักษณะบกพร่องทางสุขภาพจิตในรูปแบบที่ต่างกัน วัยรุ่นบางประเภทมีเรื่องอึดอัดคับข้องใจ จึงแสดงออกในรูปของความก้าวร้าว หาเหตุทะเลาะวิวาท บางกลุ่มอาจจะมีความเครียดในเรื่องต่างๆ มากเกินไป จนเกิดความผิดปกติทางกาย หรือมีอาการเฉื่อยชา ซึมเศร้าและขาดแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในชีวิต ซึ่งความเครียดสามารถนำไปสู่ความผิดปกติทางจิตที่ร้ายแรงได้ นอกจากนี้ ความเครียดยังอาจนำไปสู่การเป็นโรคทางกายได้อีกด้วย ความเครียดที่เกิดขึ้นมาก และต่อเนื่องเป็นเวลานานจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางด้านร่างกายและจิตใจโดยอาจทำให้เกิดอาการปวดศีรษะ โรคกระเพาะและลำไส้ เส้นเลือดแข็งและอุดตันหรือแตกในสมอง วิตกกังวล ซึมเศร้า หงุดหงิด ฉุนเฉียว คิดมาก คิดสั้น หรืออาจฆ่าตัวตายได้ (Arnold Feldman, 1986 อ้างถึงใน นลินี ธรรมอำนาจสุข, 2541)

ปัญหาความเครียดในชีวิตที่เป็นผลเกี่ยวโยงถึงปัญหาสุขภาพจิตและสุขภาพกายนั้น นับเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมาก หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทันทั่วทั้งที่แล้ว ย่อมส่งผลเสีย

ต่อคนในชาติ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าอย่างยิ่งของประเทศชาติ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองในอนาคต หากพวกเขาเหล่านี้มีสุขภาพ ซึ่งหมายถึงสภาพที่เป็นสุข หรือสภาพที่สมบูรณ์ของกายและจิต ซึ่งสององค์ประกอบนี้แยกออกจากกันไม่ได้ แต่ละส่วนมีการทำงานประสานกลมกลืนกันเป็นอย่างดี ถ้ากายบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ จะทำให้จิตผิดปกติดำเนินไปด้วย ในทำนองเดียวกันถ้าจิตบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ก็จะมีผลกระทบต่อปฏิกิริยาต่าง ๆ ของร่างกายในทางเสื่อม วีระ ไชยศรีสุข กล่าวไว้ว่า อำนาจของจิตทำให้มนุษย์มีความสามารถในการรับรู้ การเรียนรู้ การจำ การลืม การคิด การเกิดอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ และการสั่งการให้ร่างกายแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ดังคำกล่าวที่ว่า “ จิตเป็นนายกายเป็นบ่าว ” เมื่อสถานภาพทางกายและจิตสมบูรณ์ ก็จะทำให้มนุษย์มีความสามารถในการปรับตัวเองเป็นต้นว่า การสร้างความเชื่อมั่น ลดความเครียดและความขัดแย้งในจิตใจลง ควบคุมอารมณ์ให้ปกติ และมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น หรือสังคม เช่น การรู้จักปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ สามารถกระทำตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และมีสมรรถภาพในการทำงาน (วีระ ไชยศรีสุข, 2539)

ดังนั้น หากนักเรียนเกิดความเครียดขึ้นแล้ว และยังไม่ได้รับการแก้ไข ย่อมจะส่งผลเสียต่อนักเรียน เพราะความเครียดอาจทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน หหมดกำลังใจในการเรียน และอาจทำให้สุขภาพกายและสุขภาพจิตเสื่อมโทรมลง ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและในอนาคต อีกทั้งยังอาจจะแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อสังคมได้อีกด้วยหากนักเรียนใช้วิธีการในการลดความเครียดในทางที่ผิด เช่น การใช้จ่ายเสพติด การก่ออาชญากรรม เป็นต้น อันอาจจะส่งผลให้ถึงความมั่นคงของประเทศชาติได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับยังไม่มีการศึกษาวิจัยในเรื่องความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจมาก่อน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรทำการศึกษาความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบระดับความเครียดที่เกิดขึ้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมสุขภาพจิต ป้องกันการเกิดภาวะโรคจิต โรคประสาท หรือพฤติกรรมผิดปกตินี้ๆ เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว การติดยาเสพติด เป็นต้น หาแนวทางการแก้ไขความเครียดที่เกิดขึ้น และให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนได้ทันเหตุการณ์ อันจะเป็นการลดจำนวนนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพจิตได้อีกด้วย เพื่อให้เขาเหล่านี้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มีการดำเนินชีวิตที่ดี พร้อมทั้งจะเป็นกำลังสำคัญในการใช้ความรู้ ความสามารถของตนได้อย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคตอันใกล้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาสาเหตุของความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบความเครียดของนักเรียนชายและหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อเปรียบเทียบความเครียดของนักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน

ขอบเขตในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความเครียดของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร
2. ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสหศึกษากกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
3. ตัวแปรที่ศึกษา
  - ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศของนักเรียน รายได้ของครอบครัวของนักเรียน
  - ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเครียด

ข้อดกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบประเมินและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเอง ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตรฐานของกรมสุขภาพจิต โดยผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องรวมทั้งปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสุขภาพจิตแล้ว สามารถนำมาใช้ในการวัดความเครียดของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้
2. แบบสอบถามสาเหตุของความเครียด ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเองโดยการศึกษาจากงานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจรายละเอียด
3. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ทุกคนมีความเข้าใจถูกต้องและตรงกันในการสำรวจความเครียดและสาเหตุของความเครียด และตัดสินใจตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. แบบสำรวจความเครียดและแบบสอบถามสาเหตุของความเครียดในโรงเรียนที่ได้รับจากผู้ตอบแบบสอบถามในเวลาที่แตกต่างกัน ย่อมไม่มีผลต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ความเครียด หมายถึง ภาวะทางจิตใจของบุคคล เมื่อต้องเผชิญกับปัญหา หรือเหตุการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ตาม ซึ่งมีสาเหตุมาจากภายในตัวบุคคล หรือภายนอกตัวบุคคลก็ได้ ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรม

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งเพศชายและเพศหญิง ของโรงเรียนสหศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541

3. ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ หมายถึง สถานการณ์ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำในปี พ.ศ. 2541 ของประเทศไทย

4. รายได้ของครอบครัว หมายถึง รายรับเฉลี่ยของบิดามารดารวมกันต่อเดือน ในกรณีที่ไม่มีบิดามารดาให้ใช้รายได้ของผู้ปกครอง หรือผู้อุปการะแทน ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งรายได้ของครอบครัวออกเป็น 5 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์อ้างอิงตามการสำรวจรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2537) และผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มที่ครอบครัวไม่มีรายได้อีกหนึ่งกลุ่ม ดังนี้ คือ

1. สูงกว่า 13,999 บาทต่อเดือน
2. 9,000 - 13,999 บาทต่อเดือน
3. 3,999 - 8,999 บาทต่อเดือน
4. ต่ำกว่า 3,999 บาทต่อเดือน
5. ไม่มีรายได้

5. สาเหตุของความเครียด หมายถึง สาเหตุที่ทำให้นักเรียนเกิดความเครียด ซึ่งแบ่งออกเป็น สาเหตุภายในตัวบุคคล และสาเหตุภายนอกตัวบุคคล ดังต่อไปนี้

สาเหตุภายในตัวบุคคล ได้แก่

- ลักษณะบุคลิกภาพประจำตัว
- สุขภาพ

สาเหตุภายนอกตัวบุคคล ได้แก่

- การเรียน
- การสอบเข้ามหาวิทยาลัย
- การเงิน
- อนาคต
- ความสัมพันธ์กับเพื่อน
- ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว
- ความคาดหวังของบิดามารดา
- สภาพแวดล้อมในบ้าน

- สภาพชุมชนแวดล้อมบ้าน
- สภาพสังคม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลสำหรับครูในการให้คำปรึกษาแนะแนวแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการวางแผนป้องกัน แก้ไขปัญหาสุขภาพจิต และส่งเสริมสุขภาพจิตในสถานศึกษา
3. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมให้บริการสุขภาพจิตที่เหมาะสมกับนักเรียนในสถานศึกษา
4. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย